

Udskriftsdato: 21. december 2025

FOU nr 1989.130 (Gældende)

Tilbagekaldelse af tilladelse til etablering af faskine, jf. miljøbeskyttelseslovens § 11, stk. 3.

Ministerium: Folketinget

Opfølgning / Opfølgning til

BEK nr 139 af 15/04/1980

Tilbagekaldelse af tilladelse til etablering af faskine, jf. miljøbeskyttelseslovens § 11, stk. 3.

Resumé

A fik i 1965 tilladelse af en kommune til udførelse af en faskine (bortledning af regnvand) på sin ejendom. I de følgende år klagede en nabo B over vandgener i sin kælder angiveligt forårsaget af vand fra den pågældende faskine.

Under henvisning til miljøbeskyttelseslovens § 11, stk. 3, pålagde Miljøstyrelsen i 1987 kommunen at tilbagekalde tilladelsen og stadfæstede i 1988 kommunens afgørelse herom.

Ombudsmanden udtalte, at han ikke anså det for godtgjort, at betingelserne for tilbagekaldelsen efter § 11, stk. 3, i miljøbeskyttelsesloven var opfyldte. Afgørende efter denne bestemmelse var hensynet til beskyttelsen af grundvandsinteresser, og Miljøstyrelsen havde ikke foretaget en konkret vurdering af risikoen for grundvandsforurening.

Miljøstyrelsen annullerede herefter sin afgørelse om tilbagekaldelse.

(j.nr. 1988-364-11)

A klagede over en kommunes afgørelse, hvorefter en tidligere tilladelse til en faskine på hans ejendom tilbagekaldtes i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 11, stk. 3. Miljøstyrelsen stadfæstede kommunens afgørelse.

Det fremgik af sagen, at A i 1965 fik tilladelse af kommunen til udførelse af en faskine på sin ejendom. I 1968 klagede A's nabo B over, at hans kælder i forbindelse med kraftigt regnvejr stod under vand. B var af den opfattelse, at vandindtrængningen skyldtes A's faskine. Sagen endte dengang med, at B - under protest - anlagde et dræn på sin ejendom. Efter etablering af dette dræn forsvandt vandgenerne i en årrække.

I 1981 klagede B på ny til kommunen, idet han oplyste, at der atter var vandproblemer. Efter en del korrespondance om sagen afviste kommunen i 1982 klagen. Samme år fik B tilladelse til installation af en pumpebrønd på sin ejendom.

B klagede i 1982 over kommunens afgørelse til det lokale amtsråd, der i 1983 meddelte, at sagen ikke henhørte under amtsrådets forretningsområde og henviste til Miljøstyrelsen.

I 1985 klagede B til Miljøstyrelsen, der anmodede amtsrådet om efter aftale med de implicerede at foretage en besigtigelse sammen med embedslægeinstitutionen til vurdering af, om der var overfladegener eller andre hygiejniske ulemper omkring anlægget. Samtidig anmodede Miljøstyrelsen om, at der blev foretaget en vurdering af jordbundsforhold og grundvandsretning.

A modtog kopi af denne anmodning.

Besigtigelsen fandt sted, uden at A modtog rettidig indkaldelse til denne.

Af amtsrådets rapport fremgik bl.a.:

"...

Vandgenerne hævdes af ejeren at være forårsaget af en regnfaskine på den tilgrænsende og højere beliggende ejendom (A's ejendom) Generne er nu afhjulpet ved etablering af en pumpebrønd i 1984. Brønden er omgivet af stenmateriale, således at overfladevandet opsamles og overpumpes til det

offentlige kloaknet. Anlægget fungerer, og der er ikke længere vandindtrængning i kælderen, tidligere primært ved det nordvestlige bygningshjørne mod skel mod... (A's ejendom) ...

Der blev ved besigtigelsen ikke konstateret hverken overfladegener eller andre hygiejniske ulemper.

Ifølge Hovedstadsrådet 1979-kort over det primære og sekundære grundvandsreservoir er det primære grundvandsspejl beliggende i kote ca. 30 m, og det sekundære i kote ca. 35 m. Terrænet ved ... (A's og B's ejendomme) er beliggende fra kote ca. 57,5-56,5 m.

Den afstrømning, der finder sted fra ... (A's ejendom) ... til... (B's ejendom) ... må antages at være udelukkende overfladevand, og primært regnvand fra den tagflade, der afvandes til faskinen.

Med hensyn til jordbundsforholdene henvises til de på ejendommen udtagne prøver, der viser at jorden er permeabel.

Den nedbørsmængde, der falder på ... (A's ejendom) ... , er naturligvis uafhængig af, om ejendommen er bebygget eller ej - men afløbskoefficienten - der er et udtryk for hvor stor en del af nedbøren der afstrømmer - er afhængig af bl.a. overfladens beskaffenhed, faldforholdene og nedbørens intensitet og varighed. Erfaringstal viser, at afløbskoefficienten for tætte overflader, f.eks. en tagflade, er 1,0, og for f.eks. græsmarker, havejord m.v. er 0,1. Det betyder, at den regnmængde, der falder på naboens tag, og i sin helhed strømmer til en faskine, er en ti gange større vandmængde end den, der naturligt ville strømme af, hvis ikke bygningen var opført og terrænet reguleret ved en havemur i skel.

Det må antages, at det først og fremmest er det naturligt afstrømmende vand man beskytter sig imod ved udførelse af berapning, asfaltering af yderkældervægge/fundamenter og etablering af omfangsdræn og ikke de unaturligt/kunstigt tilførte vandmængder.

Antages tagfladen vandret projiceret på ... (A's ejendom) ... at være ca. 70-100 m² (ikke opmålt) vil et 10 min. regnskyl med en intensitet på 130 l/sek ha totalt give en afstrømning på max. $1,0 \times 0,01 \times 130 \times 600 = 780$ l vand, der med den korte afstand fra tag til faskine straks opsamles og afledes via de permeable jordlag til ... (B's ejendom) Ved et eksperiment i tørvejr med tilførsel af vand fra en haveslange til faskinen gik der 5 timer fra vandet førtes til faskinen til det trængte ind i kælderen.

Ved en afstrømningskoefficient på 0,1 er resultatet af samme beregning en vandmængde på 78 l, - 700 l til forskel for samme regnskyl.

Det må antages, at kvaliteten af ydervæggen i kælderen: zenitblokke med porøs overflade og eventuel utætte fuger, ved manglende tæthedsforanstaltninger, er medvirkende til vandindtrængning, når vandet har frit løb, og ikke opsamles i dræn, eller som nu i en pumpebrønd.

Den måde, som kældervæggen er udført på uden omfangsdræn m.v., vil ikke kunne godkendes med de nugældende bestemmelser for udførelse af kældervægge.

På baggrund af ovenstående bemærkninger er det konkluderet, at regnvandet, der bortpumpes via pumpebrønden på ... (B's ejendom) ... til de offentlige regnvandsledninger, i væsentlig grad hidrører fra faskinen på ... (A's ejendom)

Hvorvidt der stadig vil være restgener, hvis regnvandet fra faskinen blev afskåret til det offentlige spildevandsnet må anses for at være umuligt at svare på på nuværende tidspunkt.

Såvel faskinanlægget som den etablerede pumpebrønd er lovligt etableret, ligesom det er konstateret, at anlæggene fungerer miljømæssigt forsvarligt.

Det er bistandsenhedens opfattelse, at den etablerede pumpebrønd må anses for at være et fælles privat spildevandsanlæg, idet det synes godtgjort, at en del af de oppumpede vandmængder hidrører fra den ovenfor beliggende ... (A's ejendom) Udgiften til udførelse, drift og vedligeholdelse af fælles private anlæg m.v. er reguleret i miljølovens § 27, og fordeles efter regler, der fastsættes af kommunalbestyrelsen.

..."

I 1986 traf Miljøstyrelsen sin afgørelse i sagen.

Styrelsen konkluderede:

"...

Miljøstyrelsen ...(har)... d.d. bedt ... kommunalbestyrelse(n) om enten at tilbagekalde den meddelte tilladelse til etablering af faskine efter bestemmelserne i miljøbeskyttelseslovens § 11, stk. 3, eller alternativt at opnå en frivillig ordning, således at pumpebrønden betragtes som et fælles spildevandsanlæg, og udgifterne ved anlæggets etablering og drift fordeles efter regler, der fastsættes af kommunalbestyrelsen, jfr. miljøbeskyttelseslovens § 27, stk. 1, og 3.

..."

Samme år anmodede kommunen Miljøstyrelsen om at genoptage sagen, idet kommunen fandt, at der ikke var hjemmel til at tilbagekalde tilladelsen til faskinen under henvisning til miljøbeskyttelseslovens § 11, stk. 3. I forbindelse hermed skrev A til Miljøstyrelsen og klagede over, at han ikke havde været inddraget i sagen.

I 1987 meddelte Miljøstyrelsen, at styrelsen fastholdt sit tidligere standpunkt.

På den baggrund vedtog kommunen at tilbagekalde tilladelsen til den nævnte faskine og pålagde A at føre tagvandet til offentligt anlæg.

Denne afgørelse klagede A over til Miljøstyrelsen.

I 1988 stadfæstede Miljøstyrelsen kommunens afgørelse.

Herefter rettede A henvendelse til mig. Det fremgik af sagen, at han var utilfreds med den trufne afgørelse, idet han navnlig gjorde gældende, at afgørelsen ikke havde hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 11, stk. 3.

Af Miljøstyrelsens udtalelse i anledning af klagen fremgik bl.a.:

"...

På baggrund af ... amtsråd(ets) vurdering af den foretagne undersøgelse, der konkluderede, at regnvandet, der bortpumpes via den af (B) etablerede pumpebrønd, i væsentlig grad hidrer fra naboens faskine, bad Miljøstyrelsen ... kommune(n), om enten at tilbagekalde den meddelte tilladelse til etablering af faskine efter bestemmelserne i miljøbeskyttelseslovens § 11, stk. 3, eller at opnå en frivillig ordning, således at pumpebrønden betragtes som et fælles spildevandsanlæg. (K)ommune(n) anmoder herefter ... Miljøstyrelsen om igen at se på sagen, og fastholder sin indstilling fra 1968 om den uhensigtsmæssige kælderkonstruktion hos (B).

Miljøstyrelsen fastholder, at en tilladelse til en faskine gives efter en konkret vurdering og dette kun, hvor bebyggelsesforholdene og jordbundens beskaffenhed måtte skønnes egnet hertil, og anmoder igen ... kommune(n) om at forsøge at opnå en frivillig ordning imellem partene i denne sag, der har verseret siden 1968. Hvis dette ikke er muligt, må ... kommunalbestyrelse(n) enten trække tilladelsen til faskinen tilbage med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 11, stk. 3, eller med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 27, stk. 1 og 3, pålægge parterne en fordeling af udgifterne ved det fælles spildevandsanlægs etablering og drift.

Miljøstyrelsen har ikke kunnet tage stilling til sagen før 1985, hvor den første gang bliver forelagt for styrelsen. At både (A) og kommune(n) gennem årene har fastholdt,

at der er tale om en godkendt og forskriftsmæssig udført faskine gør ikke op med spørgsmålet, om tilladelsen skulle være givet i 1965.

Det andet af (A's) to hovedkritikpunkter er

at når der ikke ved besigtigelsen .. (i) 1985 blev konstateret overfladegener eller andre hygiejniske ulemper, er der ikke hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 11, stk. 3, til at trække tilladelsen til faskinen tilbage,

at der ikke ved besigtigelsen blev konstateret overfladegener eller andre hygiejniske ulemper, forklares ved den etablerede pumpebrønd. Der henvises til ... amtsråd(ets) rapport ... , hvori der udtales, at regnvandet, der bortpumpes via pumpebrønden på (B's) ejendom, i væsentlig grad hidrører fra faskinen på (A's) ejendom. Miljøstyrelsen mener, at generne har sin forklaring ved etablering af faskinen i 1965, og at der er hjemmel til at trække tilladelsen tilbage.

Miljøstyrelsen og ... kommune(n) har under sagen orienteret (A) og ... kommune(n) indkaldte, inden påbudets udstedelse, begge parter til forligsmøde (A) mødte ikke op, men blev telefonisk orienteret fra kommunens side om mulighederne i sagen, når et eventuelt forlig ikke kunne opnås.

Dette er baggrunden for kommune(ns) påbud... om at tilbagekalde tilladelsen til faskinen. Påbudet er stadfæstet af Miljøstyrelsen.... .

..."

Om det retlige grundlag for den trufne afgørelse anførte Miljøstyrelsen endvidere:

"I henhold til Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 139 af 15. april 1980 om afledning af spildevand til jorden kan kommunalbestyrelsen, jfr. § 8 give tilladelse til, at tagvand afledes til nedsivningsanlæg, når følgende betingelser overholdes:

- a) Afledningen skal ske til nedsivningsanlæg, hvortil der ikke tilledes husspildevand.
- b) Nedsivningsanlægget skal udføres, dimensioneres og placeres således, at der ikke opstår overfladegener eller andre hygiejniske ulemper omkring anlægget.
- c) Afstanden fra nedsivningsanlægget til nærmeste vandindvindingsanlæg skal være mindst 25 m.

Med hensyn til konstruktionen af nedsivningsanlægget henvises til Dansk Ingeniørforenings norm for mindre afløbsanlæg med nedsivning, hvorefter nedsivningsanlægget skal udformes og placeres således, at det tilledte vand kan bortledes uden ulemper for terræn, installationer og bygninger. Nedsivningsanlægget skal ligeledes dimensioneres ud fra den tilledte vandmængde og jordbundens beskaffenhed. Der må således i hvert enkelt tilfælde tages hensyn til ovennævnte forhold.

Miljøstyrelsen har i sin afgørelse lagt vægt på ... amtsråd(ets) vurdering, hvorefter vandgenerne på (B's) ejendom/kælder antages at være udelukkende overfladevand og primært regnvand fra den tilgrænsende og højere beliggende naboejendom, der ejes af (A). Der henvises iøvrigt til ... amtsråd(ets) rapport,

Amtsrådet konkluderede, at den af (B) etablerede pumpebrønd var et fælles privat spildevandsanlæg for (A's og B's ejendomme).

Miljøstyrelsen finder således, at der ved den af kommunalbestyrelsen givne tilladelse ikke er taget de hensyn, der stilles krav om i nedsivningsbekendtgørelsen, og som stort set er en videreførsel af de i sundhedsvedtægterne gældende bestemmelser.

Miljøstyrelsen bad derfor ... kommune(n) om at forsøge enten at opnå en frivillig ordning mellem parterne i en sag, der er startet i 1965 eller under henvisning til ovenstående, at trække tilladelsen tilbage efter miljøbeskyttelseslovens § 11, stk. 3 eller pålægge parterne en fordeling af udgifterne ved det fælles spildevands etablering og drift.

Miljøstyrelsen har ikke yderligere bemærkninger til klagerens skrivelse."

I en skrivelse til A udtalte jeg følgende:

"I miljøbeskyttelseslovens kap. 3 er indeholdt regler til beskyttelse af "grundvands- og vandforsyningsinteresser." (Kapiteloverskriften). § 11, stk. 1 og stk. 3, har følgende indhold:

"Væsker og stoffer, der kan forurene grundvandet, må ikke uden tilladelse fra miljøministeren nedgraves i jorden, udledes eller oplægges på denne eller afledes til undergrunden gennem nedsivningsanlæg, borer eller på anden måde. Beholdere med væsker og stoffer, der kan forurene grundvandet, bortset fra

tætte beholdere, som alene anvendes til ajle eller ensilagesaft, må ikke uden tilladelse fra ministeren være nedgravet i jorden.

...

Stk. 3. Tilladelser meddelt efter stk. 1 og 2 kan til enhver tid ændres eller tilbagekaldes uden erstatning, når dette måtte vise sig ønskeligt af hensyn til fare for forurening af vandforsyningsanlæg, gennemførelsen af en ændret spildevandsafledning i overensstemmelse med en plan efter § 21, eller når hensynet til miljøbeskyttelsen i øvrigt gør det ønskeligt. Tilsvarende gælder for forhold, som med eller uden tilladelse var lovlige ved lovens ikrafttræden."

Som det fremgår af § 11, stk. 1, må væsker og stoffer, der kan forurene grundvandet, ikke uden tilladelse afledes til undergrunden gennem bl.a. nedsivningsanlæg.

Beskyttelsesobjektet er - efter bestemmelsens ordlyd og placering i lovens kap. 3 - grundvandet. Bestemmelsen fik sin nuværende udformning ved en ændring i 1982 (lov nr. 204 af 18. maj 1982). Den oprindelige bestemmelse i § 11, stk. 1, fandt efter sin ordlyd anvendelse på "overfladevand, drænvand, spildevand og andre væsker, der kan forurene grundvandet". Det følger af forarbejderne til lovændringen (Folketingstidende 1981-82, 2. saml., tillæg A, sp. 345), at den nye formulering ikke indebar nogen indskrænkning i bestemmelsens anvendelsesområde.

Også bortledning af tagvand kan herefter som udgangspunkt reguleres efter miljøbeskyttelseslovens § 11.

Miljøministeriet har ved bekendtgørelse nr. 139 af 15. april 1988 bl.a. med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 11, stk. 2, givet regler om afledning af spildevand til jorden. I bekendtgørelsens kap. 3 om afledning af andet spildevand end husspildevand til nedsivningsanlæg m.v. er der givet detaljerede forskrifter om betingelserne for, at tagvand kan udledes til nedsivningsanlæg.

Af bekendtgørelsens § 8, stk. 1, følger:

"Kommunalbestyrelsen kan meddele tilladelse til, at tagvand afledes til nedsivningsanlæg, når følgende betingelser overholdes:

Afledningen skal ske til nedsivningsanlæg, hvortil der ikke tilledes husspildevand.

Nedsivningsanlægget skal udføres, dimensioneres og placeres således, at der ikke opstår overfladegener eller andre hygiejniske ulemper omkring anlægget.

Afstanden fra nedsivningsanlægget til nærmeste vandindvindingsanlæg skal være mindst 25 m."

Det følger af bekendtgørelsens § 3, stk. 1, at reglerne finder anvendelse på anlæg, der udføres eller ændres væsentligt efter bekendtgørelsens ikrafttræden. Anlæg, der er lovligt etableret, kan efter § 3, stk. 2, fortsat benyttes, idet der dog henvises til miljøbeskyttelseslovens § 11, stk. 3, om tilbagekaldelse af tilladelser.

Af § 11, stk. 3, fremgår, at en tilladelse - også tilladelser givet før miljøbeskyttelseslovens ikrafttræden - til enhver tid kan tilbagekaldes, når det måtte vise sig ønskeligt af hensyn til

- ☐ fare for forurening af vandforsyningsanlæg
- ☐ gennemførelsen af en ændret spildevandsafledning i overensstemmelse med en plan efter § 21
- ☐ når hensynet til miljøbeskyttelsen i øvrigt gør det ønskeligt.

Jeg må efter det foreliggende lægge til grund, at Deres faskine, der blev anlagt med tilladelse fra Allerød Kommune i 1965, er lovligt etableret.

Afgørende for, om den meddelte tilladelse til etablering af faskinen kan tilbagekaldes efter § 11, stk. 3, er, om en eller flere af de i bestemmelsen anførte tilbagekaldelsesgrunde foreligger.

I mangel af nærmere oplysninger herom må jeg gå ud fra, at der ikke er tale om hensyn til beskyttelse af vandforsyningsanlæg og heller ikke er tale om hensyn til gennemførelsen af ændret spildevandsafledning efter samlet plan, jf. § 21.

Den sidste tilbagekaldelsesbeføjelse "hensynet til miljøbeskyttelsen" må efter min opfattelse forstås på baggrund af det beskyttelsesobjekt, som er anført i § 11, stk. 1, og i kapiteloverskriften. Hovedhensynet bag en beslutning om at tilbagekalde tilladelsen må således være, at der sker forurening af grundvandet, eller at der er en ikke uvæsentlig risiko herfor.

Også andre kriterier kan efter omstændighederne inddrages i beslutningsgrundlaget, men hensynet til grundvands- (og vandforsynings)interesserne må normalt være afgørende. Såfremt der ikke foreligger noget afgørende hensyn til grundvandsinteresserne, vil en tilbagekaldelse efter § 11, stk. 3, efter min mening kun kunne ske, hvis andre hensyn til miljøbeskyttelsen vejer ganske særligt til.

Som sagen foreligger for mig, ses der ikke fra Miljøstyrelsens side at være foretaget en (konkret) vurdering af risikoen for grundvandsforurening. Vurderingen af tilbagekaldelsens ønskelighed og selve afgørelsen om tilbagekaldelse fremstår efter det oplyste som en simpel konsekvens af, at tilladelsen i sin tid efter Miljøstyrelsens opfattelse, ikke burde være givet.

På den baggrund kan jeg ikke anse det for godtgjort, at betingelsen for tilbagekaldelse efter § 11, stk. 3, er opfyldt.

For en ordens skyld bemærker jeg, at det under sagen oplyste om vandgener i naboens kælder efter min umiddelbare opfattelse ikke indebærer eller indikerer nogen risiko for forurening af grundvandet.

Jeg har gjort Miljøstyrelsen bekendt med min opfattelse og samtidig henstillet til styrelsen at undergive sagen en ny vurdering på baggrund af det, jeg har anført ovenfor."

I en senere skrivelse meddelte Miljøstyrelsen, at styrelsen tog min udtalelse til efterretning, og annullerede sin afgørelse om at tilbagekalde tilladelsen til faskinen på A's ejendom.

Jeg meddelte efterfølgende, at jeg tog dette til efterretning og på det foreliggende grundlag ikke foretog videre i sagen.